

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“วิรุพฺพิ — ความงอแง (ในพระธรรมวินัย)”

วิรุพฺพิ อ่านตามภาษาบาลีว่า วิ - รุน - หิ แปลว่า ความงอแง ในที่นี้มุ่งหมายถึงความงอแงในพระธรรมวินัย คือ งอแงในพระธรรมคำสอนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เพราะได้มีการฟังมีการศึกษาพระธรรม เห็นประโยชน์ของพระธรรม มีความเข้าใจอย่างถูกต้องตั้งแต่ต้น เป็นรากฐานที่มั่นคงที่จะทำให้ปัญญาเจริญยิ่งขึ้นต่อไป จนถึงความงอแงสูงสุด คือ ได้รู้แจ้งอริยสัจธรรมบรรลุถึงความเป็นพระอรหันต์ห่างไกลแสนไกลจากกิเลสโดยประการทั้งปวง ไม่มีความห่วงใวใดๆ เลยทั้งสิ้น

ข้อความในพระสูตรต้นปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต กุหสูตร แสดงถึงตัวอย่างลักษณะของบุคคลผู้มีความงอแงในพระธรรมวินัย ดังนี้ ว่า

ภิกษุเหล่าใด ไม่หลอกลวง ไม่พาลมเพ้อ เป็นผู้ฉลาด ไม่ดี้อัน ใจมั่นคงดี ภิกษุเหล่านั้น นับว่านับถือเรา(ตถาคต) และไม่ออกไปนอกพระธรรมวินัยนี้ ภิกษุเหล่านั้น ย่อมถึงความเจริญงอกงามไพบูลย์ ในพระธรรมวินัยนี้

พระธรรมวินัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือ พระพุทธศาสนา หมายถึง พระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเกิดจากการตรัสรู้ของพระองค์ ที่กว่าจะได้ตรัสรู้นั้นทรงต้องบำเพ็ญพระบารมีตลอดระยะเวลาที่ยาวนานถึงสี่แสนปี พระบารมีที่พระองค์ทรงบำเพ็ญมาทั้งหมดก็เพื่อประโยชน์แก่อกุลแก่สัตว์โลกอย่างแท้จริง ให้มีความเข้าใจถูกเห็นถูกจนกระทั่งถึงความเป็นผู้หมดจดจากกิเลสในที่สุด จะเห็นได้ว่าเมื่อพระองค์ตรัสรู้แล้ว ทรงแสดงพระธรรมตลอด ๔๕ พรรษา โดยละเอียด โดยนัยประการต่างๆ โดยประการทั้งปวง ทรงปราศสอนพุทธบริษัทบ่อยๆ เนื่องจากที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า พระธรรมมีประโยชน์มากมายมหาศาล ทำให้ผู้ได้ฟังได้ศึกษามีความเข้าใจถูกเห็นถูกเป็นไปเพื่อขัดเกลาละคลายกิเลสของตนเอง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงธรรม คือ สิ่งที่มีจริงๆ เพื่อบุคคลจะเห็นอริยสัจสี่ได้เข้าใจสิ่งที่ไม่เคยเข้าใจมาก่อน ว่า แต่ละหนึ่งๆ ที่เกิดขึ้นเป็นไปนั้น เป็นธรรม ไม่ใช่เรา ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัวตน และไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของใครทั้งสิ้น เมื่อเป็นความจริง ก็ย่อมจะพิสูจน์ได้ทุกกาลสมัย ธรรมเป็นความจริงที่จะไม่แปรเปลี่ยนไปเป็นอย่างอื่น เป็นจริงอย่างไรก็เป็นจริงอย่างนั้น เมื่อ ๒๕๐๐ กว่าปีที่ทรงแสดงความจริงเป็นอย่างไร ก่อนหน้านั้นหรือว่าต่อไปในภายหน้าอีกนานแสนนาน ความจริงนี้ก็ไม่เปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น เห็นเป็นเห็น ได้ยินเป็นได้ยิน ดิตข้อเป็นดิตข้อ โกรธเป็นโกรธ เข้าใจเป็นเข้าใจ เป็นต้น นี่คือความหมายของธรรม คือสิ่งที่มีจริงทั้งหมด ทรงไว้ซึ่งความเป็นจริงอย่างนั้น ไม่มีใครเปลี่ยนแปลงลักษณะของสิ่งที่มีจริงนั้นๆ ได้

ถึงแม้ว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว แต่ก็ยังมีพระธรรมวินัยเป็นศาสดาแทนพระองค์ เป็นคำจริงที่อนุเคราะห์เกื้อกูลให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง และในยุคนี้นี้ เป็นยุคที่พระธรรมวินัยยังดำรงอยู่ เพราะยังไม่มีใครที่จะคอยอย่างยืงที่จะได้ฟังได้ศึกษา เพื่อจะได้รู้ ได้สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกต่อไป เมื่อมีโอกาสที่จะได้ฟัง ได้ศึกษา ก็ฟังก็ศึกษาต่อไป สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกยิ่งขึ้น เพราะโอกาสที่จะได้ฟังพระธรรมนั้น หายากอย่างยิ่ง สำหรับบุคคลบางคนแล้วอาจจะไม่มีเลยจนตลอดชีวิต

ทุกคนที่เกิดมาในโลกนี้ มีเวลาไม่มากที่จะได้ฟังพระธรรม เพราะว่าส่วนใหญ่แล้ว ชีวิตก็เป็นไปในเรื่องอื่น เป็นไปกับด้วยอกุศลอย่างมาก ซึ่งเมื่อเทียบกับการได้ฟังพระธรรมแล้ว ก็จะได้รู้ว่าในสังสารวัฏฏ์ที่ยาวนานมาจนถึง ณ บัดนี้และต่อไป เวลาที่จะได้มีโอกาสฟังพระธรรม พิจารณาพระธรรมจริงๆ และเริ่มเข้าใจพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงนั้น ก็ไม่มากนัก นี่คือความจริงที่ควรจะได้พิจารณาเป็นอย่างยิ่ง **ชีวิตที่ยังเหลืออยู่นี้ซึ่งไม่ทราบว่าจะละจากโลกนี้ไปเมื่อใด ควรจะเป็นอย่างไร จึงจะเป็นประโยชน์ที่สุดสำหรับชีวิตที่ได้เกิดมาแล้ว**

แต่ละคนก็ได้สะสมอวิชชา คือ ความไม่รู้ มามากและนานแสนนานในสังสารวัฏฏ์ อวิชชาเป็นสภาพที่เหมือนคนตาบอดแต่กำเนิด อวิชชาก็เปรียบดังเช่นนั้น ไม่รู้สิ่งที่มีจริงตามความเป็นจริง ไม่สามารถเดินไปตามหนทางที่ถูกต้องได้จนตลอดชีวิต แต่ว่าเวลาที่ได้ฟังพระธรรมแล้ว มีความเข้าใจ เห็นหนทางที่จะละความไม่รู้ แต่ยังไม่ถึงการหมดกิเลส เพราะว่ากิเลสสะสมมามากมายเหลือเกิน ก็จะต้องอาศัยพระธรรม คอยชำระล้างขัดเกลาไปที่ละเล็กทีละน้อย จากที่เต็มไปด้วยความมืดบอด คือ อวิชชา ก็จะค่อยๆ เข้าใจขึ้น สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกในสภาพธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่มีจริงยิ่งขึ้นเมื่อมีการอบรมเจริญปัญญาที่จะรู้สภาพธรรมตามความเป็นจริง ซึ่งเมื่อปัญญาเจริญขึ้น ก็จะทำให้เป็นผู้มีชีวิตที่ดำเนินไปด้วยปัญญาตามที่ตนมี เปลี่ยนจากที่เคยมีอกุศลประการต่างๆ มากมาย มีโลภะ ความติดข้องต้องการ โทสะ ความโกรธ ความขุ่นเคืองใจ เป็นต้น เป็นการสะสมกุศลประการต่างๆ เพิ่มขึ้นตามกำลังของปัญญา เพราะปัญญาเป็นเครื่องอุปการะเกื้อกูลให้กุศลธรรมประการต่างๆ เจริญขึ้นในชีวิตประจำวัน นำไปในกิจทั้งปวงที่ดีงามโดยตลอด เปรียบเหมือนกับมีเครื่องนำทางชีวิตที่ดี ที่คอยบอกคอยเตือนว่า อะไรคือสิ่งที่ควรกระทำ ควรอบรมเจริญให้มีขึ้น และอะไรคือสิ่งที่ไม่ควรกระทำ

แต่ละคนที่เห็นประโยชน์ของพระธรรม ก็จะต้องอาศัยกาลเวลาที่ยาวนานในการสะสมปัญญา ปัญญา จึงจะเจริญขึ้นได้ โดยที่ไม่ขาดการฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรมต่อไป เพราะเหตุว่าสะสมอวิชชามากและนานแสนนานในสังสารวัฏฏ์ ก็จะต้องสะสมปัญญาตามที่เดียวกว่าจะสามารถค่อยๆ ขัดเกลาละคลายความไม่รู้และดับจนหมดสิ้นได้ เมื่อปัญญาเจริญขึ้น ก็จะปรุงแต่งให้มีความประพฤติที่ดีงามทางกาย ทางวาจา และทางใจ มีความสะอาดทั้งทางกาย ทางวาจาและทางใจ ย่อมเป็นผู้มีความเจริญ กล่าวคือ เจริญด้วยคุณความดีประการต่างๆ และงอกงาม เพราะมีความเข้าใจอย่างถูกต้อง มีรากฐานที่มั่นคงที่ได้มีความเข้าใจในความเป็นจริงของสภาพธรรมที่ไม่ใช่เรา เพราะได้อาศัยพระธรรมวินัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้ดีแล้ว.

ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com, โทร. ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗